

Protocol Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Definities

Huiselijk geweld is geweld dat wordt gepleegd door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer. Eén van de vormen van huiselijk geweld is kindermishandeling. We spreken van kindermishandeling wanneer iemand die minderjarig is:

- psychisch of lichamelijk wordt verwaarloosd
- psychisch of lichamelijk wordt mishandeld
- seksueel wordt misbruikt

Artikel 1 uit de Jeugdwet definieert kindermishandeling als “elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel”.

Verantwoordelijkheden van onderwijsprofessionals

Iedereen die werkzaam is in het onderwijs heeft een bepaalde mate van verantwoordelijkheid in het gehele proces van signaleren, bespreken en handelen ten aanzien van kindermishandeling. In de onderstaande Meldcode, vallen stap 1 en 2 onder de signaleringsverantwoordelijkheid, valt stap 3 onder de bespreekverantwoordelijkheid en vallen stap 4 en 5 onder de handelingsverantwoordelijkheid.

De volgende functies (niet uitputtend en op alfabetische volgorde) hebben:

1. uitsluitend een signaleringsverantwoordelijkheid: administratief medewerker, (pedagogisch) conciërge, gebouwbeheer, kantinemedewerker, mediatheekmedewerker, onderwijsassistent, roostermaker, stagiaire en verzuimfunctionaris.
2. zowel een signaleringsverantwoordelijkheid als een bespreekverantwoordelijkheid: docent, leerlingbegeleider, zorgconsulent, mentor/coach, reboundmedewerker, trajectbegeleider en vertrouwenspersoon.
3. zowel een signaleringsverantwoordelijkheid als een bespreekverantwoordelijkheid als een handelingsverantwoordelijkheid: aandachtsfunctionaris kindermishandeling, loopbaancoach, directielid, leerplichtambtenaar, orthopedagoog, schoolverpleegkundige, schoolbestuurder, schoolmaatschappelijk werker, schoolpsycholoog, teamleider en ondersteuningscoördinator.

Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling

1. Noteer alle signalen die bij u het vermoeden wekken dat er sprake zou kunnen zijn van huiselijk geweld of kindermishandeling. Maak hierbij onderscheid tussen feiten en veronderstellingen. Noteer ook de namen van eventuele bronnen.
Voer de kindcheck uit: onderzoek of de leerling nog broertjes en/of zusjes heeft die zich in dezelfde situatie zou kunnen bevinden.
2. Bespreek alle genoteerde signalen met minimaal één collega en eventueel met Veilig Thuis. Indien het vermoeden wordt besproken in een intern ondersteuningsoverleg, kan de afweging gemaakt worden om het vermoeden in te brengen in een breder ondersteuningsteam. Bij een complexe problematiek kan een multidisciplinaire kijk wenselijk zijn, waarbij de mogelijkheid bestaat om externe partijen in te zetten.
Bij externe partijen kan gedacht worden aan:
 - de politie (wijkagent);
 - jeugdzorg;
 - leerplicht;
 - schoolmaatschappelijk werk;
 - gezinshulp; • etc.Geadviseerd wordt om altijd te werken met een casusregisseur: één persoon die verantwoordelijk is voor de casus en ervoor zorgt dat de betrokken partijen hun verantwoordelijkheid nemen en afgesproken taken worden uitgevoerd.
3. Bespreek het ontstane vermoeden met het betrokken kind en/of met de ouders van dit kind. Zie van dit gesprek slechts af wanneer een dergelijk gesprek de veiligheid van het kind in gevaar zou kunnen brengen. Voor een dergelijk gesprek is het essentieel dat degene die het gesprek voert, vaardig is in het voeren van moeilijke oudergesprekken. Er sluit altijd iemand van het ondersteuningsteam bij dit gesprek aan.
Van een gesprek met de leerling en/of ouders kan worden afgezien als:
 - er duidelijke aanwijzingen zijn dat door het voeren van het gesprek de veiligheid van de leerling, de medewerker of andere betrokkenen in het geding zou kunnen komen;
 - er goede redenen te zijn om te vermoeden dat door het aangaan van het gesprek de leerling het vertrouwen in de medewerker zal verliezen en het contact met de medewerker verbreekt.Wat tot gevolg heeft dat de leerling uit beeld raakt.

Overigens bestaat er ook een risico op een vertrouwensbreuk tussen de leerling en/of ouders en de medewerker, als de medewerker een melding doet bij Veilig Thuis zonder dit te bespreken met de leerling en/of ouders. Een gedegen afweging of er wel of geen gesprek gevoerd moet worden, is dus van zeer groot belang. De gesprekken worden vastgelegd.

Mochten de gesprekken niet leiden tot een verder vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling, dan moet dit ook vermeld worden.

4. Stel vast of er naar aanleiding van stap 1 t/m 3 nog steeds een vermoeden bestaat van huiselijk geweld of kindermishandeling en of de vermoede onveiligheid acuut of structureel is.

Deze weging wordt over het algemeen gemaakt in het interne ondersteuningsoverleg (zoals het ZAT). In sommige gevallen is het ook wenselijk dat externe partijen bij dit overleg aansluiten, afhankelijk van de problematiek. Vervolgens wordt een afgestemde aanpak vastgesteld en uitgevoerd, gericht op de veiligheid van het kind en de ondersteuning vanuit ouders en de medewerker.

De weging moet worden vastgelegd. Als de inschatting is dat er geen zorgen zijn over (een dreiging van) huiselijk geweld of kindermishandeling moet dit uitdrukkelijk vermeld worden. Hiermee wordt de meldcode afgesloten. Dit is ook het geval als er bijvoorbeeld kindproblematiek waargenomen is in combinatie met pedagogische onmacht van ouders, maar dit bedreigt niet de (emotionele) veiligheid van de leerling. Deze meldcode leent zich hier niet voor, maar er dient uiteraard wel bekeken te worden welke hulp de school in dergelijke gevallen kan bieden.

5. Wanneer de vermoede onveiligheid van acute of structurele aard is, dan is een melding bij Veilig Thuis verplicht. Daarnaast mag de school zelf hulp organiseren, mits zij in staat is om effectieve en passende hulp te bieden, alle betrokkenen meewerken aan de geboden hulp en de geboden hulp leidt tot duurzame veiligheid. Wanneer niet aan al deze voorwaarden wordt voldaan, dan is een melding bij Veilig Thuis verplicht.
6. Na het doen van de melding bij Veilig Thuis stopt de hulpverlening niet. De medewerker van school blijft, waar mogelijk, de leerling ondersteunen en beschermen. Eventueel met hulp van externe partijen. Ook kan in overleg met Veilig Thuis bekeken worden welke gemeenschappelijke aanpak mogelijk is.

Afwegingskader

Onderstaand afwegingskader helpt onderwijsprofessionals met een handelingsverantwoordelijkheid om in de stappen 4 en 5 van de Meldcode de juiste afwegingen te maken. Het is verstandig om de casus (al dan niet anoniem) te bespreken met de ondersteuningscoördinator en samen dit afwegingskader door te nemen.

Afweging 1: Vermoeden wegen

A = Ik heb de eerste 3 stappen van de Meldcode doorlopen en waarschijnlijk is er géén sprake van kindermishandeling. Dossier vastleggen en sluiten.

B = Ik heb de eerste 3 stappen van de Meldcode doorlopen en ik heb een sterk vermoeden van kindermishandeling. Het bevoegd gezag van mijn school is op de hoogte. Ga verder naar Afweging 2.

Afweging 2: Veiligheid

A = Het bevoegd gezag schat in dat er wél sprake is van acute en/of structurele onveiligheid. Neem contact op met Veilig Thuis (0800-2000).

B = Het bevoegd gezag schat in dat er géén sprake is van acute en/of structurele onveiligheid. Ga verder naar Afweging 3.

Afweging 3 : Hulp bieden

A = Ik ben níét in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren waardoor mogelijke kindermishandeling kan worden afgewend. Neem contact op met Veilig Thuis (0800-2000).

B = Ik ben wél in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren waardoor mogelijke kindermishandeling kan worden afgewend. Ga verder naar Afweging 4.

Afweging 4: Aangeboden hulp

A = De betrokkenen aanvaarden níét de georganiseerde hulp of zetten zich niet actief in. Neem contact op met Veilig Thuis (0800-2000).

B = De betrokkenen aanvaarden wél de georganiseerde hulp en zetten zich wél actief in. Zet de hulp in gang. Bespreek hierbij een termijn waarop het effect meetbaar moet zijn, benoem een casemanager, spreek af wie welke rol en taak vervult en documenteer de uitvoering. Ga verder naar Afweging 5.

Afweging 5: Resultaat

A = De hulp leidt binnen de afgesproken termijn níét tot de afgesproken resultaten. Neem contact op met Veilig Thuis (0800-2000).

B = De hulp leidt binnen de afgesproken termijn wél tot de afgesproken resultaten. Rond de hulp af met afspraken over het monitoren van de veiligheid van het kind.

Melding doen bij Veilig Thuis

Gesprek met leerling en/of ouders

De medewerker van school zoekt, voordat hij een melding doet bij Veilig Thuis, contact met de leerling en/of de ouders van de leerling. De medewerker geeft aan dat hij een melding wil doen, wat dat betekent voor de leerling en/of ouders en met welk doel die melding wordt gedaan. Van dit contact kan worden afgezien als de medewerker concrete aanwijzingen heeft dat door het voeren van het gesprek de veiligheid van de leerling of van een van de betrokkenen in het geding zou kunnen komen. Ook kan hiervan af worden gezien als de medewerker goede redenen heeft om aan te nemen dat de leerling de contacten zal verbreken, waardoor hij uit het zicht raakt (zie ook stap 3 van de meldcode).

Melding op naam of anoniem

Het uitgangspunt is dat de melding bij Veilig Thuis op naam wordt gedaan. In sommige gevallen heeft de (aangewezen medewerker) op grond van wettelijke regels het recht om anoniem te blijven ten opzichte van het gezin. Dit is het geval wanneer de bekendmaking van de identiteit:

- een bedreiging vormt of kan vormen voor het kind of voor andere (minderjarige) kinderen in het gezin.
- een bedreiging vormt of kan vormen voor de medewerker zelf of voor andere medewerkers.
- de vertrouwensrelatie met het gezin verstoort of kan verstoren.

Het is van belang om op voorhand rekening te houden met de formulering van de melding bij Veilig Thuis. Vaak wordt deze melding namelijk één op één, zonder toelichting, doorgezet naar de ouders.

Verslaglegging

1. Alle (persoons)gegevens die op basis van deze meldcode worden verwerkt, zijn alleen inzichtelijk voor personen die direct bij het dossier betrokken zijn.
2. De (persoons)gegevens die worden verwerkt, worden opgenomen in een apart onderdeel van het leerlingdossier waar alleen de personen genoemd in het eerste lid, inzage in hebben.

Aandachtsfunctionaris

Elke school heeft een aandachtsfunctionaris voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze functionaris is aanspreekpunt voor medewerkers in de school, kan adviseren ten aanzien van te volgen stappen en houdt zich op de uitvoering van het protocol zoals in dit document beschreven.

Carolus Borromeus College:	Susanne Buuts (zorgconsulent) en Dilise Kuipers (ondersteuningscoördinator)
Dr. Knippenbergcollege:	Lian Willemse en Wietske Stouten (ondersteuningscoördinatoren)
Praktijkcollege:	Gertie Crommentuijn, Dewy Meyer, Nicole Sniijders (ondersteuningscoördinator)
Vakcollege:	Christa van Beers (zorgconsulent) en Pepijn Mulders (ondersteuningscoördinator)

Melding

De melding wordt gedaan door een bevoegd functionaris. Er wordt melding gedaan uit naam van de directeur van de school. Per deelschool wordt vastgelegd welke functionaris deze melding afhandelt. Let op: de directeur van de school moet in elk geval op de hoogte zijn van de melding alvorens deze wordt gedaan door de bevoegd functionaris.

Carolus Borromeus College:	Dilise Kuipers (ondersteuningscoördinator)
Dr. Knippenbergcollege:	Lian Willemse en Wietske Stouten (ondersteuningscoördinatoren)
Praktijkcollege:	Gertie Crommentuijn, Dewy Meyer, Nicole Sniijders (ondersteuningscoördinator)
Vakcollege:	Pepijn Mulders (ondersteuningscoördinator)

Bijlage 1: signalenlijst huiselijk geweld en kindermishandeling

Het gebruik van een signalenlijst kan zinvol zijn, maar biedt ook een zekere mate van schijnzekerheid. De meeste signalen zijn namelijk stressindicatoren, die aangeven dat er iets met de leerling aan de hand is. Dit kan ook iets anders zijn dan kindermishandeling (andere gezinsproblemen, puberteitsproblematiek, overlijden van een familielid, enz.). Hoe meer signalen van deze lijst een leerling te zien geeft, hoe groter de kans dat er sprake zou kunnen zijn van huiselijk geweld/ kindermishandeling. De signalen die op deze lijst worden vermeld, hebben betrekking op alle vormen van mishandeling (lichamelijke en psychische mishandeling, lichamelijke en psychische verwaarlozing en seksueel misbruik). Om een duidelijk beeld te krijgen van wat er aan de hand zou kunnen zijn, is het van belang de hele context van het gezin erbij te betrekken.

De signalen:

Lichamelijk welzijn

- blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, snij-, krab- en bijtwonden
- te dik
- slecht onderhouden gebit
- regelmatig buikpijn, hoofdpijn of flauwvallen
- kind stinkt, heeft regelmatig smerige kleren aan
- oververmoeid
- vaak ziek
- ziektes herstellen slecht
- kind is hongerig • eetstoornissen
- achterblijvende motoriek

Gedrag van het kind

- timide, depressief
- weinig spontaan
- passief, lusteloos, weinig interesse in spel
- apathisch, toont geen gevoelens of pijn
- in zichzelf gekeerd, leeft in fantasiewereld
- labiel
- erg nerveus
- hyperactief
- negatief zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen, faalangst
- negatief lichaamsbeeld
- agressief, vernielzucht
- overmatige masturbatie

tegenover andere kinderen:

- agressief
- speelt weinig met andere kinderen
- vluchtige vriendschappen
- wantrouwend
- niet geliefd bij andere kinderen

tegenover ouders:

- angstig, schrikachtig, waakzaam
- meegaand, volgzaam
- gedraagt zich in bijzijn van ouders anders dan zonder ouders
- agressief

tegenover andere volwassenen:

- angst om zich uit te kleden
- angst voor lichamelijk onderzoek
- verstijft bij lichamelijk contact
- angstig, schrikachtig, waakzaam
- meegaand, volgzaam
- agressief
- overdreven aanhankelijk
- wantrouwend
- vermijdt oogcontact

overig:

- plotselinge gedragsverandering
- gedraagt zich niet naar zijn leeftijd
- slechte leerprestaties
- rondhangen na school
- taal- en spraakstoornissen
- alcohol- of drugsmisbruik
- weglopen
- crimineel gedrag

Gedrag van de ouder

- onverschillig over het welzijn van het kind
- laat zich regelmatig negatief uit over het kind
- troost het kind niet
- geeft aan het niet meer aan te kunnen
- is verslaafd
- is ernstig (psychisch) ziek

- kleedt het kind te warm of te koud aan
- zegt regelmatig afspraken af
- houdt het kind vaak thuis van school
- heeft irreële verwachtingen van het kind
- zet het kind onder druk om te presteren

Gezinssituatie

- samengaan van stressvolle omstandigheden, zoals slechte huisvesting, financiële problemen en relatieproblemen
- sociaal isolement
- alleenstaande ouder
- partnermishandeling
- gezin verhuist regelmatig
- slechte algehele hygiëne

Signalen specifiek voor seksueel misbruik

Lichamelijk welzijn

- verwondingen aan geslachtsorganen
- vaginale infecties en afscheiding
- jeuk bij vagina of anus
- pijn in bovenbenen
- pijn bij lopen of zitten
- problemen bij plassen
- urineweginfecties
- seksueel overdraagbare aandoeningen
- (angst voor) zwangerschap

Gedrag van het kind

- drukt benen tegen elkaar bij lopen
- afkeer van lichamelijk contact
- maakt afwezige indruk bij lichamelijk onderzoek
- extreem seksueel gekleurd gedrag en taalgebruik
- veel wisselende seksuele contacten met leeftijdgenoten
- zoekt seksuele toenadering tot volwassenen
- prostitutie

Bijlage 2: stroomdiagram

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

vereniging
ons middelbaar onderwijs
onderwijs met overtuiging

